

รายงานการใช้ชุดการสอน
สาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา 3
เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพิธี และพิธีกรรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

อภัยสิทธิ์ ใจพร

โรงเรียนลมศักดิ์วิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัดศรีสะเกษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง รายงานการใช้ชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชา ส22101
สังคมศึกษา 3 เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผู้รายงาน นายอภัยสิทธิ์ ใจพร

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสื่อประสมในรูปแบบของชุดการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา 3 เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนลมศักดิ์วิทยาคม อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดการสอนเรื่องหลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม จำนวน 7 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.47 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.67 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t - test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา 3 เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.92/82.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. นักเรียนมีความความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพืธี และพิธีกรรม อยู่ในระดับพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.052 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.04

ตัวอย่างชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา 3 เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพิธี
และพิธีกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา 3
เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพิธี และพิธีกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดการสอนที่ >

เรื่อง

ศาสนาพิธีและพิธีกรรม
ของศาสนาอื่น ๆ

จัดทำโดย
นายอภัยสิทธิ์ ใจพร

โรงเรียนลมศักดิ์วิทยาคม อำเภอบุขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชา ส22101

สังคมศึกษา 3 เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพิธี และพิธีกรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 7

เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

จัดทำโดย

นายอภัยสิทธิ์ ใจพร

โรงเรียนลมศักดิ์วิทยาคม อำเภออุซัน จังหวัดศรีสะเกษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

คำนำ

ชุดการสอนสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา 3 เรื่อง หลักธรรมของศาสนา ศาสนพิธี และพิธีกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 7 ชุด สำหรับชุดการสอนชุดนี้เป็นชุดที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มจะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้หมุนเวียนไปตามศูนย์การเรียนรู้ที่กำหนดให้

ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ มีส่วนประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 2 ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

ตอนที่ 3 การประเมินผล

การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน นักเรียนควรปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการใช้ชุดการสอน โดยให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ร่วมกัน มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่น รับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์ จึงจะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

หวังว่าชุดการสอนชุดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และบังเกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

อภัยสิทธิ์ ใจพร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ตอนที่ 1 คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	1
แบบทดสอบก่อนเรียน	4
ตอนที่ 2 ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนาพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ	6
ศูนย์ที่ 1 ศาสนาอิสลาม	7
ศูนย์ที่ 2 ศาสนาคริสต์	14
ศูนย์ที่ 3 ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู	21
ศูนย์ที่ 4 ศาสนาสิกข์	28
ศูนย์สำรอง รู้จริงหรือไม่	35
ตอนที่ 3 การประเมินผล	38
แบบทดสอบหลังเรียน	40
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	42
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก	46
แบบบันทึกสำหรับนักเรียน	47

ตอนที่ 1
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน ชุดที่ 7 เรื่อง ศาสนาพืธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

1. ตัวชี้วัด

ส 1.2 ม.2/5 อธิบายความแตกต่างของศาสนาพืธี พิธีกรรมตามแนวทางปฏิบัติตนของศาสนาอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายศาสนาพืธี พิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนา พราหมณ์-ฮินดู และศาสนาสิกข์ได้

2.2 อธิบายความแตกต่างของศาสนาพืธี พิธีกรรมตามแนวทางปฏิบัติตนของศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาสิกข์ได้

3. การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน

3.1 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 7-8 คน (นักเรียน 31 คน)

3.2 ชุดการสอนชุดนี้จัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ 4 ศูนย์ และศูนย์สำรอง 1 ศูนย์ ได้แก่

ศูนย์ที่ 1 ศาสนาอิสลาม

ศูนย์ที่ 2 ศาสนาคริสต์

ศูนย์ที่ 3 ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศูนย์ที่ 4 ศาสนาสิกข์

ศูนย์สำรอง รู้จริงหรือไม่

นักเรียนต้องปฏิบัติกิจกรรมครบทุกศูนย์การเรียนรู้ โดยหมุนเวียนไปตามศูนย์การเรียนรู้ 4 ศูนย์

4. ขั้นตอนการเรียนรู้สำหรับนักเรียน นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

4.2 เข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้ โดยปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละศูนย์ ดังนี้

- 1) อ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจขั้นตอนการเรียนรู้
- 2) สืบค้นข้อมูลจากบัตรเนื้อหา
- 3) ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดในบัตรกิจกรรม
- 4) ตอบคำถามในบัตรคำถาม

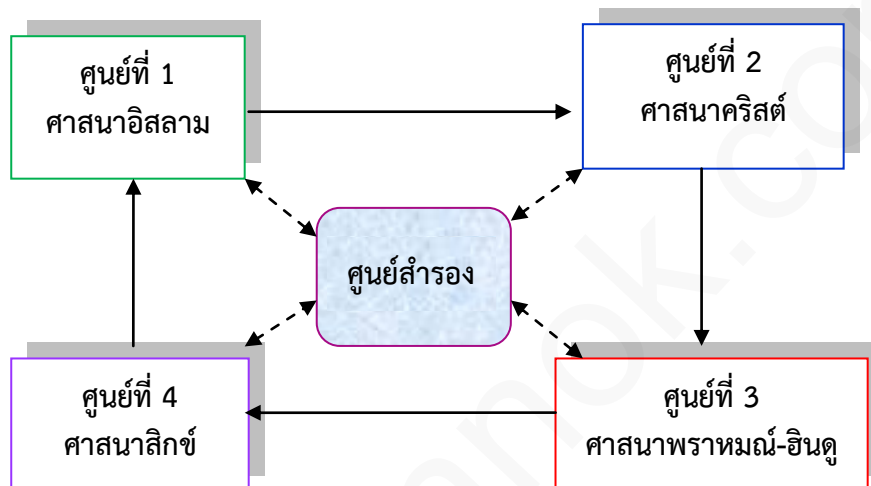
4.3 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

5. กำหนดเวลาเรียน ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ผังการจัดศูนย์การเรียนรู้

จัดชั้นเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ตามผัง ดังนี้

การเปลี่ยนศูนย์การเรียนรู้กระทำได้เมื่อ

- 1) นักเรียนทุกกลุ่มประกอบกิจกรรมในศูนย์นั้นๆ เสร็จพร้อมกัน หรือ
- 2) หากมีกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จพร้อมกัน 2 กลุ่ม ก็ให้เปลี่ยนศูนย์กันได้เลย หรือ
- 3) หากมีกลุ่มใดเสร็จก่อนโดยที่กลุ่มอื่นยังไม่เสร็จ ก็ให้ไปทำกิจกรรมยังศูนย์สำรอง

และเมื่อมีศูนย์ใดว่างก็ให้ละจากศูนย์สำรองไปยังศูนย์ที่ว่างนั้น

แบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบ 10 ข้อ ใช้เวลา 5 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. หลักธรรมข้อใดเป็นหลักธรรมในศาสนาอิสลาม
  - ก. หลักศรัทธา 6
  - ข. หลักอาศรม 4
  - ค. บัญญัติ 10 ประการ
  - ง. หลักความสุขอันแท้จริง
2. หลักธรรมข้อใดเป็นหลักธรรมในศาสนาคริสต์
  - ก. หลักศรัทธา 6
  - ข. หลักอาศรม 4
  - ค. บัญญัติ 10 ประการ
  - ง. หลักความสุขอันแท้จริง
3. การนมัสการต่อพระเจ้าวันละ 5 ครั้ง
คือพิธีกรรมอะไร
  - ก. การละหมาด
  - ข. การถือศีลอด
  - ค. การปฎิญาณตน
  - ง. การประกอบพิธีฮัจญ์
4. พิธีกรรมทางศาสนาอิสลามในข้อใดมีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดอบายมุขทั้งปวง
  - ก. การละหมาด
  - ข. การถือศีลอด
  - ค. การปฎิญาณตน
  - ง. การประกอบพิธีฮัจญ์
5. พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์เป็นพิธีกรรมของศาสนาใด
  - ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

6. พิธีอัมฤตสังสการเป็นพิธีกรรมของศาสนาใด
- ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
7. ศาสนาใดมีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งงานชัดเจนและแตกต่างจากศาสนาอื่นๆ
- ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
8. ศาสนาใดมีพิธีกรรมในการแก้บาปเพื่อมิให้กระทำบาปอีก
- ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
9. พิธีกรรมเกี่ยวกับการไปแสวงบุญหรือพิธีฮัจญ์ เป็นพิธีกรรมทางศาสนาใด
- ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
10. พิธีกรรมใดที่ไม่คำนึงถึงชนชั้นวรรณะ
- ก. พิธีศราทธ
  - ข. พิธีสังสการ
  - ค. พิธีบูชาเทพเจ้า
  - ง. พิธีอัมฤตสังสการ

ตอนที่ 2
ชุดการสอนที่ 7
เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง ศาสนาอิสลาม

บัตรคำสั่ง

ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

คำสั่ง ประธานกลุ่มอ่านขั้นตอนการประกอบกิจกรรมให้สมาชิกทราบดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากบัตรเนื้อหา เรื่อง ศาสนาอิสลาม
2. อ่านบัตรกิจกรรมแล้วร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมจากบัตรเฉลย
4. อ่านบัตรคำถามแล้วตอบคำถาม
5. ตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์การเรียนรู้ต่อไป หากศูนย์การเรียนรู้ยังไม่ว่างให้เข้าศูนย์สำรองก่อน เพื่อรอศูนย์การเรียนรู้ที่จะว่างต่อไป

บัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 10 นาที

ศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามกำเนิดที่เมืองมักกะฮ์ (เมกกะ) ประเทศซาอุดีอาระเบีย มีศาสดาคือ นบีมุฮัมมัด คำว่า อิสลาม แปลว่า สันติ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะเรียกตนเองว่า มุสลิม ศาสนาอิสลามสอนให้เชื่อพระเจ้าองค์เดียวคือ อัลลอห์หรืออัลเลาะห์ มีคัมภีร์ทางศาสนาเรียกว่า คัมภีร์อัลกุรอาน หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มี 2 หลักใหญ่ๆ คือ

1. หลักศรัทธา 6 ประการ ได้แก่

1) ศรัทธาต่อพระอัลลอห์ มุสลิมเชื่อว่า พระอัลลอห์เป็นพระเจ้าพระองค์เดียว เป็นผู้สร้างสรรพสิ่งในโลก

2) ศรัทธาต่อเทวทูตของอัลลอห์ เทวทูตทำหน้าที่ในการสื่อสารถึงศาสนทูต และศาสนทูตจะนำคำสั่งสอนของพระอัลลอห์มาเผยแผ่แก่มนุษย์

3) ศรัทธาต่อพระคัมภีร์ทั้งหลาย คือ มุสลิมต้องเชื่อว่าคัมภีร์นี้เป็นถ้อยคำอันแท้จริงของพระอัลลอห์

4) ศรัทธาต่อศาสนทูต มุสลิมต้องศรัทธาต่อศาสนทูตผู้ประกาศศาสนา และถือว่านบีมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตองค์สุดท้าย

5) ศรัทธาในวันพิพากษาโลก มุสลิมต้องเชื่อว่าโลกมีวันแตกดับ พระอัลลอห์จะเป็นผู้พิพากษามนุษย์ตามกรรมดีกรรมชั่วของแต่ละบุคคล

6) ศรัทธาในกฎสถานะของพระอัลลอห์ มุสลิมต้องเชื่อว่าพระอัลลอห์เป็นผู้ลิขิตชีวิตมนุษย์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปตามลิขิตของอัลเลาะห์

ภาพที่ 7.1 อัลลอห์

ที่มา : <http://student.lcct.ac.th>

อัลลอห์ผู้เป็นพระเจ้าของศาสนาอิสลาม

ภาพที่ 7.2 มัสยิด

ที่มา : <http://student.lcct.ac.th>

เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม
ของศาสนาอิสลาม

2. หลักปฏิบัติ 5 ประการ ถือเป็นแนวปฏิบัติ และเป็นพิธีกรรมที่ชาวมุสลิมทุกคนต้องถือปฏิบัติ เป็นสำคัญ ได้แก่

1) การปฏิญาณตน หัวใจของมุสลิมคือการปฏิญาณว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากพระอัลลอ์ และมุฮัมมัดคือ ศาสนทูตของพระองค์” เพื่อแสดงถึงความศรัทธาในพระอัลลอ์และท่านนบีมุฮัมมัด

2) การละหมาด คือ การสวดมนต์ การแสดงความเคารพต่อพระเจ้า (พระอัลลอ์) ซึ่งชาวมุสลิมจะต้องทำการละหมาดวันละ 5 ครั้ง คือ ย่ำรุ่งหรือก่อนพระอาทิตย์ขึ้น กลางวัน เย็น พลบค่ำ กลางคืน โดยหันไปทางเมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

3) การถือศีลอด ศาสนาอิสลามกำหนดให้ชาวมุสลิมทุกคนต้องถือศีลอด คือ งดเว้นจากการกิน การดื่ม ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตก รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ ตลอดจนการละเว้นความชั่วทางกาย วาจา และใจ เป็นเวลา 1 เดือน ในช่วงเดือนเราะมะฎอน หรือรอมฎอน ซึ่งเป็นเดือน 9 ของปฏิทินศาสนาอิสลาม เพื่อฝึกฝนร่างกายและจิตใจให้มีความอดทน หนักแน่น และกำราบกิเลสใฝ่ต่ำ

4) การบริจาคซะกาต หมายถึง การบริจาคทานของชาวมุสลิมผู้มีทรัพย์สินครบรอบหนึ่งปี ให้แก่คนที่มิสิทธิ์รับซะกาตที่ศาสนาบัญญัติไว้ เช่น เด็กกำพร้า ผู้ขัดสน ผู้เผยแพร่ศาสนา เพื่อเป็นการขัดเกลาจิตใจให้รู้จักเสียสละ และขจัดความตระหนี่ให้พ้นจากจิตใจ

5) การประกอบพิธีฮัจญ์ หรือการไปแสวงบุญ เป็นการออกเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มุสลิมระลึกถึงพระเจ้า และได้พบปะพี่น้องมุสลิมจากทั่วโลก พิธีนี้จะกระทำในเดือน 12 ของปฏิทินศาสนาอิสลาม ผู้ที่เข้าร่วมพิธีทุกคนต้องแต่งกายด้วยชุดสีขาว ซึ่งผู้เดินทางมาร่วมประกอบพิธีกรรมดังกล่าวเป็นชาวมุสลิมที่มาจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก

ภาพที่ 7.3 การละหมาด

ที่มา : <http://www.okanation.net>

ผู้เป็นมุสลิมจะละหมาด วันละ 5 ครั้ง

ภาพที่ 7.4 การบริจาคซะกาต

ที่มา : <http://www.oknation.net>

เป็นการบริจาคทานครบรอบหนึ่งปี
ของชาวมุสลิมผู้มีทรัพย์สิน

ภาพที่ 7.5 การประกอบพิธีฮัจญ์

ที่มา : <http://www.innnews.co.th>

เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

บัตรกิจกรรม ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาอิสลามได้

คำชี้แจง 1. นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ดังนี้
(ใช้เวลา 10 นาที)

- 1) หลักศรัทธา 6 ประการ ของศาสนาอิสลามสอดคล้องกับหลักการวะ 6 ในพระพุทธศาสนาหรือไม่ อย่างไร
- 2) การปฏิญาณตนในหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามสอดคล้องกับพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะในพระพุทธศาสนาหรือไม่ อย่างไร
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บัตรคำถาม ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรมศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาอิสลามได้

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (ใช้เวลา 5 นาที)

1. หลักศรัทธา ประการแรกของศาสนาอิสลาม คือศรัทธาต่อผู้ใด

.....

2. การละหมาด หมายถึงอะไร จะต้องทำวันละกี่ครั้ง

.....

3. การบริจาคทานในศาสนาอิสลาม เรียกว่าอะไร

.....

4. การประกอบพิธีฮัจญ์ หรือการไปแสวงบุญมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

.....

5. การถือศีลอด ต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง

.....

.....

บัตรเฉลย ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

1. เฉลยกิจกรรม

คำชี้แจง 1. นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ดังนี้

(แนวเฉลย)

- 1) หลักศรัทธา 6 ประการ ของศาสนาอิสลาม **สอดคล้องกับ** หลักการวะ 6 ในพระพุทธศาสนา เพราะว่า
  - (1) ศรัทธาในอัลเลาะห์ สอดคล้องกับการวะในพระพุทธเจ้า
  - (2) ศรัทธาต่อพระคัมภีร์ สอดคล้องกับการวะในธรรม
  - (3) ศรัทธาต่อศาสนทูต สอดคล้องกับการวะในพระสงฆ์
- 2) การปฏิญาณตนในหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม **สอดคล้องกับ** พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในพระพุทธศาสนา เพราะว่าการปฏิญาณตนเป็นการประกาศยอมรับพระอัลลอ์เป็นพระเจ้า ส่วนพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะเป็นการประกาศตนเป็นพุทธศาสนิกชนโดยยอมรับศรัทธาในพระพุทธเจ้า

2. เฉลยคำถาม

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักศรัทธา ประการแรกของศาสนาอิสลาม คือศรัทธาต่อผู้ใด
ศรัทธาต่อพระอัลลอ์ ซึ่งเป็นพระเจ้าของชาวมุสลิม
2. การละหมาด หมายถึงอะไร จะต้องทำวันละกี่ครั้ง
การละหมาด คือ การสวดมนต์ การแสดงความเคารพต่อพระอัลลอ์ ทำวันละ 5 ครั้ง
3. การบริจาคทานในศาสนาอิสลาม เรียกว่าอะไร
การบริจาคซะกาต
4. การประกอบพิธีฮัจญ์ หรือการไปแสวงบุญมีจุดมุ่งหมายอย่างไร
มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มุสลิมระลึกถึงพระเจ้า (พระอัลลอ์)
5. การถือศีลอด ต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง
งดเว้นจากการกิน การดื่ม ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตก รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ ตลอดจนการละเว้นความชั่วทางกาย วาจา และใจ เป็นเวลา 1 เดือน

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2
เรื่อง ศาสนาคริสต์

บัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 2 เรื่อง คริสต์

คำสั่ง ประธานกลุ่มอ่านขั้นตอนการประกอบกิจกรรมให้สมาชิกทราบดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากบัตรเนื้อหา เรื่อง ศาสนาคริสต์
2. อ่านบัตรกิจกรรมแล้วร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมจากบัตรเฉลย
4. อ่านบัตรคำถามแล้วตอบคำถาม
5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์การเรียนรู้ต่อไป หากศูนย์การเรียนรู้ยังไม่ว่างให้เข้าศูนย์สำรองก่อน เพื่อรอศูนย์การเรียนรู้ที่จะว่างต่อไป

บัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 2 เรื่อง ศาสนาคริสต์

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 10 นาที

ศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์ เป็นศาสนาที่มีรากฐานมาจากศาสนายิวซึ่งมีโมเสสเป็นศาสดา พระเยซูผู้เป็นศาสดาของศาสนาคริสต์ทรงปฏิรูปศาสนายิวให้บริสุทธิ์ขึ้นและก่อตั้งเป็นศาสนาใหม่ คือ ศาสนาคริสต์ มีคัมภีร์สำคัญเรียกว่า คัมภีร์ไบเบิล หลักคำสอนสำคัญของศาสนาคริสต์ คือ ต้องมีศรัทธาในพระเยซู และรักเพื่อนบ้าน เพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเอง โดยยึดหลักบัญญัติ 10 ประการ หลักจริยธรรมภาพ คือ ศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียว หลักความรัก และหลักอาณาจักรของพระเจ้า

บัญญัติ 10 ประการ มีดังนี้

- 1) จงนมัสการองค์พระผู้เป็นเจ้า พระเจ้าพระองค์เดียวของท่าน ซึ่งหมายถึง พระเยโฮวาห์ หรือพระยะโฮวา ซึ่งเป็นพระเจ้าสูงสุด
- 2) อย่าออกพระนามพระเจ้าโดยไม่สมเหตุ เช่น ออกพระนามโดยพูดเล่น
- 3) อย่าทำรูปเคารพ คือ ไม่สร้างรูปเพื่อเคารพบูชา
- 4) จงถือวันพระเจ้าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ วันอาทิตย์ ชาวคริสต์จะไปประกอบพิธีที่โบสถ์
- 5) จงนับถือบิดามารดา ผู้เป็นบุตรต้องเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน
- 6) อย่าฆ่าคน มนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของพระผู้เป็นเจ้า ไม่ฆ่าหรือทำร้ายกัน
- 7) อย่าผิดประเวณี คือ อย่าล่วงประเวณีในฟัวเมียเขา
- 8) อย่าลักขโมย คือ การไม่นำเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยที่เจ้าของมิได้อนุญาต
- 9) อย่าพูดเท็จใส่ร้ายผู้อื่น คือ การไม่พูดโกหก
- 10) อย่ามีความโลภในสิ่งของผู้อื่น

ภาพที่ 7.6 พระเยซูคริสต์

ที่มา : <http://upload.wikipedia.org>

พระเยซูคริสต์ ศาสดาของศาสนาคริสต์

พิธีกรรมของศาสนาคริสต์ พิธีกรรมที่เป็น
แนวปฏิบัติที่สำคัญ คือ พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์ มีดังนี้

1) **ศีลล้างบาปหรือศีลจุ่ม** คือ พิธีล้างบาป
ให้แก่ทารกที่เกิดใหม่ หรือผู้ที่เข้ามานับถือศาสนา
คริสต์ โดยใช้ น้ำศักดิ์สิทธิ์เทบนศีรษะเพื่อเป็นการ
ชำระบาป

2) **ศีลกำลัง** คือ พิธีเจิมหน้าผากด้วยน้ำมัน
เพื่อเป็นการยืนยันว่ามีความศรัทธาในศาสนาคริสต์
และเป็นการแสดงถึงความเป็นคริสต์ศาสนิกชน
อย่างสมบูรณ์

3) **ศีลแก้บาป** คือ พิธีสารภาพบาป
โดยชาวคริสต์จะไปที่โบสถ์เพื่อสารภาพบาปที่ตนได้
กระทำไว้กับบาทหลวง ผู้เป็นตัวแทนพระเจ้า
ซึ่งจะเป็นผู้ยกบาปให้ และจะคอยตักเตือน
มิให้กระทำความบาปอีก

4) **ศีลมหาสนิท** คือ พิธีรับศีล โดยการรับ
ขนมปังและเหล้าองุ่น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนกาย
และพระโลหิตของพระเยซูมารับประทาน
เพื่อเป็นการระลึกถึงพระเยซู

5) **ศีลเจิมคนไข้** คือ พิธีเจิมคนไข้เจ็บหนัก
ด้วยน้ำมันศักดิ์สิทธิ์โดยบาทหลวงเป็นผู้ทำพิธี
เพื่อให้ผู้ป่วยมีสติระลึกว่าพระเจ้าอยู่กับเขา เพื่อช่วย
ให้มีกำลังใจและเป็นพลังบรรเทาความเจ็บปวด

6) **ศีลบรรพชาหรือศีลบวช** คือ พิธีสำหรับ
ผู้ที่จะบวชเป็นบาทหลวง โดยมีสังฆราชเป็นผู้ทำพิธี

7) **ศีลสมรส** คือ พิธีแต่งงานซึ่งกระทำ
ในโบสถ์ บาทหลวงจะเป็นผู้ทำพิธีทั้งพิธีทางศาสนา
และเป็นพยาน เพื่อเป็นการยืนยันและแสดงถึง
ความสัมพันธ์ที่กระชับแน่นที่เขทั้งสองจะไม่แยก
จากกัน

นอกจากนี้ยังมีพิธีมิสซา ซึ่งเป็นการเข้าไปร่วม
สวดมนต์ที่โบสถ์ทุกๆ วันอาทิตย์ ซึ่งมักกระทำ
ร่วมกับกันพิธีรับศีลมหาสนิท

ภาพที่ 7.7 ศีลล้างบาปทารกที่เกิดใหม่
ที่มา : <http://rakkamson.blogspot.com>

ภาพที่ 7.8 ศีลล้างบาป
ผู้ที่เข้ามานับถือศาสนาคริสต์
ที่มา : <http://www.thaicatholicmission.com>

ภาพที่ 7.9 ศีลบวชหรือนุกรม
ที่มา : <http://thanakorn2010.wordpress.com>

บัตรกิจกรรม ศูนย์ที่ 2 เรื่อง ศาสนาคริสต์

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนาพืธี และพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ได้

คำชี้แจง 1. นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม ศาสนาพืธีและพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ ดังนี้
(ใช้เวลา 10 นาที)

- 1) หลักธรรมในบัญญัติ 10 ประการข้อใดที่สอดคล้องกับหลักเบญจศีลในพระพุทธศาสนา
- 2) พิธีมิสซา คล้ายกับการปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในวันอะไร
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บัตรคำถาม
ศูนย์ที่ 2 เรื่อง ศาสนาคริสต์

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ได้

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (ใช้เวลา 5 นาที)

1. พิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาคริสต์ เรียกว่าอะไร

.....

2. ศิลล้างบาปหรือศีลจุ่ม คือพิธีกรรมอะไร

.....

3. ศีลแก้บาป คือพิธีกรรมอะไร

.....

4. ศีลสมรส คือพิธีกรรมอะไร

.....

5. พิธีมิสซา เป็นพิธีกรรมที่คริสต์ศาสนิกชนปฏิบัติอย่างไร

.....

บัตรเฉลย ศูนย์ที่ 2 เรื่อง ศาสนาคริสต์

1. เฉลยกิจกรรม

1. นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม ศาสนาพืธีและพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ ดังนี้
  - 1) หลักธรรมในบัญญัติ 10 ประการข้อใดที่สอดคล้องกับหลักเบญจศีลในพระพุทธศาสนา
  - 2) พิธีมิสซา คล้ายกับการปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในวันอะไร

(แนวเฉลย)

- 1) หลักธรรมในบัญญัติ 10 ประการที่สอดคล้องกับหลักเบญจศีลในศาสนาพุทธ ได้แก่
  - (1) อย่าฆ่าคน สอดคล้องกับเบญจศีลข้อ 1 ห้ามฆ่าสัตว์
  - (2) อย่าผิดประเวณี สอดคล้องกับเบญจศีลข้อ 3 ห้ามประพฤติผิดในกาม
  - (3) อย่าลักทรัพย์ สอดคล้องกับเบญจศีลข้อ 2 ห้ามลักทรัพย์
  - (4) อย่าพูดเท็จใส่ร้ายผู้อื่น สอดคล้องกับเบญจศีลข้อ 4 ห้ามพูดเท็จ
- 2) พิธีมิสซา คล้ายกับการปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในวันพระหรือวันธรรมสวนะ

2. เฉลยคำถาม

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. พิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาคริสต์ เรียกว่าอะไร
พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์
2. ศีลล้างบาปหรือศีลจุ่ม คือพิธีกรรมอะไร
คือ พิธีล้างบาปให้แก่ทารกที่เกิดใหม่ หรือผู้ที่เข้ามานับถือศาสนาคริสต์
3. ศีลแก้บาป คือพิธีกรรมอะไร
คือ พิธีสารภาพบาปโดยชาวคริสต์จะไปที่โบสถ์เพื่อสารภาพบาปที่ตนได้กระทำไว้กับบาทหลวง
4. ศีลสมรส คือพิธีกรรมอะไร
คือ พิธีแต่งงานซึ่งกระทำในโบสถ์
5. พิธีมิสซา เป็นพิธีกรรมที่คริสต์ศาสนิกชนปฏิบัติอย่างไร
เป็นการเข้าไปร่วมสวดมนต์ที่โบสถ์ทุกๆ วันอาทิตย์

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

บัตรคำสั่ง
ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

คำสั่ง ประธานกลุ่มอ่านขั้นตอนการประกอบกิจกรรมให้สมาชิกทราบดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากบัตรเนื้อหา เรื่อง พราหมณ์-ฮินดู
2. อ่านบัตรกิจกรรมแล้วร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมจากบัตรเฉลย
4. อ่านบัตรคำถามแล้วตอบคำถาม
5. ตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์การเรียนรู้ต่อไป หากศูนย์การเรียนรู้ยังไม่ว่างให้เข้าศูนย์สำรองก่อน เพื่อรอศูนย์การเรียนรู้ที่จะว่างต่อไป

บัตรเนื้อหา

ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 10 นาที

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาพราหมณ์และศาสนาฮินดูเป็นศาสนาเดียวกัน โดยที่ศาสนาฮินดูพัฒนาขึ้นมาจากศาสนาพราหมณ์ คัมภีร์ทางศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เดิมมี 3 คัมภีร์ เรียกว่า ไตรเภท ต่อมาเพิ่มเป็น 4 คัมภีร์ คือ คัมภีร์ที่ใช้สวดสรรเสริญเทพเจ้า (ฤคเวท) คัมภีร์ที่เป็นระเบียบวิธีในการทำพิธีบูชาัญญและบวงสรวงต่างๆ (ยชุรเวท) คัมภีร์ที่ใช้สวดในพิธีถวายน้ำโสมแก่พระอินทร์และขับกล่อมเทพเจ้า (สามเวท) และคัมภีร์ที่รวบรวมคาถาต่างๆ (อถรรพเวท)

หลักธรรมคำสอนของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ได้แก่ หลักธรรม 10 ประการ หลักอาศรม 4 (พรหมจารี คฤหัสถ์ วานปรสัถ์ และสันยาสี) หลักปรมาตมันและโมกษะ

หลักธรรม 10 ประการ ได้แก่

- 1) ธฤติ คือ ความพอใจ
- 2) กษมา คือ ความอดกลั้น อดทน
- 3) ทมะ คือ การข่มจิตใจของตนเอง
- 4) อัสเตยยะ คือ การไม่ลักขโมย
- 5) เสาจะ คือ การทำตนให้บริสุทธิ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
- 6) อินทริยนิครหะ คือ การระงับอินทริย์ทั้ง 10 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง มือ เท้า ทวารหนัก ทวารเบา และลำคอ ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง
- 7) ธี คือ การมีปัญญาและรู้จักระเบียบในการดำเนินชีวิต
- 8) วิทยา คือ การมีความรู้ ความรู้ทางปัญญา
- 9) สัตยะ คือ ความจริง หมายถึง การแสดงความซื่อสัตย์ต่อกันและกัน
- 10) อโภธะ คือ ความไม่โกรธ หมายถึงการเอาชนะความโกรธด้วยการไม่โกรธ

ภาพที่ 7.10 พระนารายณ์

ที่มา : <http://srinagathurka.com>

เทพเจ้าของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู คือ พระนารายณ์ (ต่อมาเกิดภาวะเป็น 3 องค์คือ พระพรหม พระวิษณุ พระศิวะ)

แนวปฏิบัติในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
ของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ที่สำคัญ คือ

1. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะ มีการแบ่งชั้น
วรรณะเป็น 4 วรรณะ คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์
และศูทร แต่ละชั้นวรรณะต่างก็มีแนวปฏิบัติของ
แต่ละวรรณะ ซึ่งผู้อยู่ในวรรณะนั้นๆ จะละเมิดมิได้
ได้แก่

1.1 การห้ามแต่งงานนอกวรรณะ
ชายที่เป็นวรรณะพราหมณ์แต่งงานกับหญิงวรรณะ
อื่นได้ เรียกว่า อนุโลม แต่หญิงวรรณะพราหมณ์
จะแต่งงานกับชายวรรณะอื่นไม่ได้

1.2 อาหารการกิน ต้องให้ผู้อยู่ในวรรณะ
เดียวกันปรุงให้กัน

1.3 อาชีพ บุคคลที่เกิดวรรณะใดต้อง
ประกอบอาชีพตามที่กำหนดไว้สำหรับบุคคล
ในวรรณะนั้น

1.4 ที่อยู่ ห้ามไม่ให้ชาวฮินดูมีบ้านเรือนที่
อยู่อาศัยนอกประเทศอินเดีย และห้ามไม่ให้เดินเรือ
ในทะเล แต่ปัจจุบันข้อปฏิบัติได้เปลี่ยนไป

2. พิธีสังสการ เป็นพิธีกรรมประจำบ้าน
มี 12 ประการ คือ พิธีตั้งครุฑ พิธีเมื่อเข้าใจว่าเด็ก
ในครรภ์มีชีวิต พิธีแยกผู้หญิงเมื่อมีครรภ์ พิธีคลอด
บุตร พิธีตั้งชื่อบุตร พิธีนำเด็กอายุ 4 เดือนออกไปดู
ดวงอาทิตย์รุ่งอรุณ พิธีป้อนข้าว พิธีโกนผม พิธีตัดผม
พิธีเริ่มการศึกษา พิธีกลับบ้านเมื่อจบการศึกษา
พิธีแต่งงาน โดยพราหมณ์จะเป็นผู้ทำพิธีให้

3. พิธีศราท เป็นพิธีทำบุญอุทิศให้แก่บิดา
มารดา หรือบรรพบุรุษ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งกระทำกัน
ในเดือน 10 ตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ ถึงวันแรม 15 ค่ำ
เรียกการทำบุญนี้ว่า ทำบิณฑชะ

4. พิธีบูชาเทพเจ้า ซึ่งในแต่ละวรรณะจะมีการ
ปฏิบัติต่างกัน

ภาพที่ 7.11 พิธีแต่งงาน

ที่มา : <https://sites.google.com>

หญิงวรรณะพราหมณ์ห้ามแต่งงาน
นอกวรรณะ

ภาพที่ 7.12 พิธีบูชาเทพ

ที่มา : <http://www.hindumeeting.com>

แต่ละวรรณะจะปฏิบัติแตกต่างกัน

บัตรกิจกรรม ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนพืธี และพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูได้

- คำชี้แจง** 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม 10 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ดังนี้
- 1) อัศเตยะ ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
  - 2) ธี ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
  - 3) โอโธระ ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
  3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บัตรคำถาม
ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูได้

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (ใช้เวลา 5 นาที)

1. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะ มีการแบ่งชั้นวรรณะอย่างไร

.....

2. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะเกี่ยวกับการกินมีข้อปฏิบัติอย่างไร

.....

3. พิธีสังการ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร

.....

4. พิธีศราถ์ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร

.....

5. ชาวฮินดูนิยมทำพิธีกรรมบูชาอะไร

.....

บัตรเฉลย

ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

1. เฉลยกิจกรรม

(แนวเฉลย)

1. ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม 10 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ดังนี้
  - 1) อัศเตยะ คือ การไม่ลักขโมย ตรงกับศีล 5 ในพระพุทธศาสนา ข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ หรือดัดแปลงจากการลักทรัพย์
  - 2) อหimsะ คือ ปัญญา สติ ตรงกับหลักธรรม คือ สติสัมปชัญญะ ในพระพุทธศาสนา
  - 3) อโหโรธะ คือ ความไม่โกรธ ตรงกับหลักกุศลมูล 3 ในพระพุทธศาสนา คือ อโทสะ

2. เฉลยคำถาม

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะ มีการแบ่งชั้นวรรณะอย่างไร
มีการแบ่งชั้นวรรณะเป็น 4 วรรณะ คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ และศูทร
2. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะเกี่ยวกับการกินมีข้อปฏิบัติอย่างไร
ต้องให้ผู้อยู่ในวรรณะเดียวกันปรุงให้กัน
3. พิธีสังสการ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร
พิธีกรรมประจำบ้าน เช่น พิธีแต่งงาน
4. พิธีศราทธ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร
พิธีทำบุญอุทิศให้แก่บิดามารดา หรือบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว
5. ชาวฮินดูนิยมทำพิธีกรรมบูชาอะไร
พิธีบูชาเทพ

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 4
เรื่อง ศาสนาสิกข์

บัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

คำสั่ง ประธานกลุ่มอ่านขั้นตอนการประกอบกิจกรรมให้สมาชิกทราบดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากบัตรเนื้อหา เรื่อง ศาสนาสิกข์
2. อ่านบัตรกิจกรรมแล้วร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรมจากบัตรเฉลย
4. อ่านบัตรคำถามแล้วตอบคำถาม
5. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลย

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้เปลี่ยนไปเรียนยังศูนย์การเรียนรู้ต่อไป หากศูนย์การเรียนรู้ยังไม่ว่างให้เข้าศูนย์สำรองก่อน เพื่อรอศูนย์การเรียนรู้ที่จะว่างต่อไป

บัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 10 นาที

ศาสนาสิกข์

ศาสนาซิกข์ หรือศาสนาสิกข์ กำเนิดในประเทศปากีสถาน ผู้ก่อตั้งศาสนาและเป็นศาสดาของศาสนาสิกข์ คือ ครู นานัก เดว ยี (ค.ศ.1469-1539)

ผู้ที่นับถือศาสนาสิกข์และผ่านพิธี “ปาหุล” จะได้นามว่า “สิงห์” ต่อท้ายชื่อเหมือนกันทุกคน ศาสนาซิกข์สอนให้คนนับถือเทพเจ้าเพียงองค์เดียว และให้ความสำคัญในเรื่องความเสมอภาค และสอนว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความเท่าเทียมกัน ซึ่งกล่าวไว้ในคัมภีร์สำคัญของศาสนาสิกข์ ที่เรียกว่า ครันถสาหิพ

หลักคำสอนของศาสนาของศาสนาสิกข์ จะเน้นสอนให้รู้จักพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ การที่คนเราจะพบกับความสุขที่แท้จริง มีอยู่ 5 ประการ คือ

หลักความสุขอันแท้จริง ประกอบด้วย

- 1) **กรรม** คือ การกระทำ
- 2) **ปัญญา** คือ ความรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นจริง
- 3) **มหาปีติ** คือ ความอิ่มใจ ทำให้อิ่มเอิบอยู่ในทางธรรม
- 4) **พละ** คือ กำลังจิต ทำให้แน่วแน่ มั่นคงไม่หวั่นไหว ไม่เกรงกลัว
- 5) **สัจจะ** คือ ความเคารพอย่างจริงใจต่อพระเจ้า

หลักคำสอนที่สำคัญของศาสนาสิกข์ คือ สอนให้นับถือพระเจ้าเพียงองค์เดียว (วาเฮ่ครู) สอนให้คนมีความเสมอภาคกันและมีเสรีภาพ เช่น การยกฐานะผู้หญิงให้เท่าเทียมกับผู้ชาย ให้ผู้หญิงมีสิทธิในการศึกษา ร่วมสวดมนต์หรือเป็นผู้นำในการสวดมนต์ได้เช่นเดียวกับผู้ชาย เป็นต้น

ภาพที่ 7.13 ครู นานัก เดว ยี
ที่มา : <http://www.thaisikh.org>

ศาสดาของศาสนาซิกข์

พิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญของศาสนาสิกข์ คือ

1) **พิธีอมฤตสังสการ** เป็นพิธีรับคนเข้าในศาสนา โดยให้ชาวสิกข์นั่งพร้อมกันในที่แห่งเดียว แล้วหยิบอาหารใส่ปากให้แกกัน โดยไม่คำนึงถึงชนชั้นวรรณะ ไม่ว่าจะอยู่ในวรรณะใดก็รับเข้าศาสนาสิกข์ทั้งหมด

2) **พิธีสังคัต** เป็นพิธีชุมนุมของศาสนิกชน ผู้เข้าร่วมพิธีต้องเช็ดรองเท้า ตักน้ำ ทำทุกอย่างด้วยตนเอง ไม่มีผู้ใดได้รับการยกเว้น โดยเชื่อกันว่าหากผู้ใดปฏิบัติตามได้มาก ยิ่งเป็นศาสนิกชนของศาสนาสิกข์ที่ดีมากขึ้น

ภาพที่ 7.14 พิธีสังคัต

ที่มา : <http://www.thaisikh.org>

พิธีสังคัต เป็นพิธีร่วมเจริญธรรม

ภาพที่ 7.15 พิธีสวดภาวนา

ที่มา : <http://www.thaisikh.org>

ผู้หญิงมีสิทธิในการร่วมสวดมนต์หรือเป็นผู้นำในการสวดมนต์
เช่นเดียวกับผู้ชาย

บัตรกิจกรรม ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนพืธี และพิธีกรรมของศาสนาสิกข์ได้

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาสิกข์ดังต่อไปนี้

- 1) หลักความสุข “กรรม” ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
- 2) หลักความสุข “พละ” ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บัตรคำถาม
ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายหลักธรรม ศาสนพืธี และพิธีกรรมของศาสนาสิกข์ได้

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้ (ใช้เวลา 5 นาที)

1. พิธีอมฤตสังสการ เป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร

.....

2. พิธีสังคัต เป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร

.....

3. ครันถสาหิพ คือ อะไร มีความสำคัญอย่างไร

.....

4. หลักปฏิบัติของศาสนาสิกข์เกี่ยวกับชนชั้นวรรณะมีลักษณะอย่างไร

.....

5. ศาสนาสิกข์ให้ความสำคัญในเรื่องอะไร

.....

บัตรเฉลย ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

1. เฉลยกิจกรรม

(แนวเฉลย)

1. ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาซิกข์ดังต่อไปนี้
  - 1) หลักความสุข “กรรม” ตรงกับ **หลักกรรม** ในพระพุทธศาสนา
  - 2) หลักความสุข “พละ” ตรงกับ **พละ 4** ในพระพุทธศาสนา

2. เฉลยคำถาม

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. พิธีอมฤตสังสการ เป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร
เป็นพิธีรับคนเข้าในศาสนาสิกข์
2. พิธีสังคัต เป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร
เป็นพิธีชุมนุมของศาสนิกชนในการเจริญธรรม
3. ครันถสาหิพ คือ อะไร มีความสำคัญอย่างไร
คัมภีร์สำคัญของศาสนาสิกข์ มีความสำคัญ เช่น สอนว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความเท่าเทียมกัน
4. หลักปฏิบัติของศาสนาสิกข์เกี่ยวกับชนชั้นวรรณะมีลักษณะอย่างไร
มีความเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงชนชั้นวรรณะ
5. ศาสนาสิกข์ให้ความสำคัญในเรื่องอะไร
ให้ความสำคัญในเรื่องความเสมอภาค

ศูนย์สำรอง
รู้จริงหรือไม่

บัตรกิจกรรม
ศูนย์สำรอง : รู้จริงหรือไม่

คำชี้แจง 1. มีบัตรคำสี่สีม่วงและสีเขียว ชนิดละ 10 ใบ
2. ให้นักเรียนนำบัตรคำสี่สีม่วงและสีเขียว โดยมีความสัมพันธ์กัน
เกณฑ์ : นักเรียนจับคู่ได้ถูกต้อง 8 คู่ขึ้นไปจึงจะถือว่ารู้จริง

หลักธรรมของศาสนาอิสลาม	พิธีสังคัต
หลักธรรมของศาสนาคริสต์	หลักศรัทธา 6 ประการ
หลักธรรมของศาสนาพราหมณ์ฯ	อัลกุรอาน
หลักธรรมของศาสนาสิกข์	พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์
คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม	บัญญัติ 10 ประการ
คัมภีร์ของศาสนาคริสต์	การละหมาด
พิธีกรรมของชาวมุสลิม	หลักศรัทธา 6 ประการ
พิธีกรรมของคริสต์ศาสนิกชน	พิธีสังสการ
พิธีกรรมของชาวฮินดู	หลักความสุขอันแท้จริง
พิธีกรรมของชาวสิกข์	ไบเบิล

บัตรเฉลยกิจกรรม
ศูนย์สำรอง : รู้จริงหรือไม่

- คำชี้แจง** 1. มีบัตรคำสีม่วงและสีเขียว ชนิดละ 10 ใบ
2. ให้นักเรียนนำบัตรคำสีม่วงและสีเขียว มาต่อกัน 10 คู่ โดยมีความสัมพันธ์กัน
- เกณฑ์ :** นักเรียนจับคู่ได้ถูกต้อง 8 คู่ขึ้นไปถือว่ารู้จริง

หลักธรรมของศาสนาอิสลาม	หลักศรัทธา 6 ประการ
หลักธรรมของศาสนาคริสต์	บัญญัติ 10 ประการ
หลักธรรมของศาสนาพราหมณ์ฯ	หลักธรรม 10 ประการ
หลักธรรมของศาสนาสิกข์	หลักความสุขอันแท้จริง
คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม	อัลกุรอาน
คัมภีร์ของศาสนาคริสต์	ไบเบิล
พิธีกรรมของชาวมุสลิม	การละหมาด
พิธีกรรมของคริสต์ศาสนิกชน	พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์
พิธีกรรมของชาวฮินดู	พิธีสังสการ
พิธีกรรมของชาวสิกข์	พิธีสังคัต

ตอนที่ 3
การประเมินผล

การประเมินผล

การประเมินผลดำเนินการดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน
ประเมินจากการทดสอบก่อนเรียน คะแนน 10 คะแนน
2. การประเมินระหว่างเรียน
ประเมินจากการตอบคำถามในบัตรคำถาม ดังนี้
  - 2.1 บัตรคำถามศูนย์ที่ 1 คะแนน 5 คะแนน
  - 2.2 บัตรคำถามศูนย์ที่ 2 คะแนน 5 คะแนน
  - 2.3 บัตรคำถามศูนย์ที่ 3 คะแนน 5 คะแนน
  - 2.4 บัตรคำถามศูนย์ที่ 4 คะแนน 5 คะแนนรวมคะแนนทั้งสิ้น 20 คะแนน
3. การประเมินผลหลังเรียน
ประเมินจากการทดสอบหลังเรียน คะแนน 10 คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบ 10 ข้อ ใช้เวลา 5 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. หลักธรรมข้อใดเป็นหลักธรรมในศาสนาคริสต์
  - ก. หลักศรัทธา 6
  - ข. หลักอาศรม 4
  - ค. บัญญัติ 10 ประการ
  - ง. หลักความสุขอันแท้จริง
2. หลักธรรมข้อใดเป็นหลักธรรมในศาสนาอิสลาม
  - ก. หลักศรัทธา 6
  - ข. หลักอาศรม 4
  - ค. บัญญัติ 10 ประการ
  - ง. หลักความสุขอันแท้จริง
3. พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์เป็นพิธีกรรมของศาสนาใด
  - ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
4. การนมัสการต่อพระเจ้าวันละ 5 ครั้ง
คือพิธีกรรมอะไร
  - ก. การละหมาด
  - ข. การถือศีลอด
  - ค. การปฎิญาณตน
  - ง. การประกอบพิธีฮัจญ์
5. พิธีกรรมทางศาสนาอิสลามในข้อใดมีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดอบายมุขทั้งปวง
  - ก. การละหมาด
  - ข. การถือศีลอด
  - ค. การปฎิญาณตน
  - ง. การประกอบพิธีฮัจญ์

6. ศาสนาใดมีพิธีกรรมในการแก้บาปเพื่อมิให้กระทำบาปอีก
  - ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
7. พิธีอมฤตสังสการเป็นพิธีกรรมของศาสนาใด
  - ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
8. ศาสนาใดมีหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งงานชัดเจนและแตกต่างจากศาสนาอื่นๆ
  - ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
9. พิธีกรรมใดที่ไม่คำนึงถึงชนชั้นวรรณะ
  - ก. พิธีศราถ์
  - ข. พิธีสังสการ
  - ค. พิธีบูชาเทพเจ้า
  - ง. พิธีอมฤตสังสการ
10. พิธีกรรมเกี่ยวกับการไปแสวงบุญหรือพิธีฮัจญ์ เป็นพิธีกรรมทางศาสนาใด
  - ก. ศาสนาสิกข์
  - ข. ศาสนาคริสต์
  - ค. ศาสนาอิสลาม
  - ง. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

ข้อ	เฉลยคำตอบ
1	ก
2	ค
3	ก
4	ข
5	ข
6	ก
7	ง
8	ข
9	ค
10	ง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

ข้อ	เฉลยคำตอบ
1	ค
2	ก
3	ข
4	ก
5	ข
6	ข
7	ก
8	ง
9	ง
10	ค

บรรณานุกรม

- กวี วรกวิน พระมหามานัส กิตฺติสาโร และณัฏฐนัท เลี้ยวไพโรจน์. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2555.
- จรัส พยัคฆราชศักดิ์ และคณะ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.2.
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ม.ป.ป.
- _____. คู่มือการสอน พระพุทธศาสนา ม.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ม.ป.ป.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 11.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.
- พระมหามานัส กิตฺติสาโร. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2554.
- วิทย์ วิศทเวทย์ และเสถียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.2.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ม.ป.ป.
- _____. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา ม.2.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ม.ป.ป.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- สุริวัตร จันทรโสภะ. สัมฤทธิ์มาตรฐาน พระพุทธศาสนา ม.2. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, ม.ป.ป.
- ลมหักดีวิทยาคม, โรงเรียน. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนลมหักดีวิทยาคม พุทธศักราช 2553
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
ศรีสะเกษ : โรงเรียนลมหักดีวิทยาคม, 2553. (อัดสำเนา).

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- <http://www.google.co.th/imgres>. ภาพการบริจาคชะกาด. (ออนไลน์).
(สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://www.oknation.net>
- <http://www.google.co.th/imgres>. ภาพการประกอบพิธีอัญเชิญที่เมืองเมกกะ. (ออนไลน์).
(สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://www.innnews.co.th>
- <http://www.google.co.th/imgres>. ภาพการละหมาด.. (ออนไลน์).
(สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://www.oknation.net>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพครู นานัก เดว ยี. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555). จาก <http://www.thaisikh.org>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพระนารายณ์. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555). จาก <http://srinagathurka.com>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพระยุกฤษดิ์. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://upload.wikipedia.org>

(สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555). จาก <https://sites.google.com>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีบูชาเทพ. (ออนไลน์).
<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีศีลบวช. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://thanakorn2010.wordpress.co>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีศีลล้างบาป. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://rakkamson.blogspot.com>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีศีลล้างบาป. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://www.thaicatholicmission.com>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีแต่งงานของชาวฮินดู. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555). จาก <http://www.hindumeeting.com>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีสังคายนา. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555). จาก <http://www.thaisikh.org>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพพิธีสวดภาวนา. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2555). จาก <http://www.thaisikh.org>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพมัชฌิมาสูตร อรรถเบตง. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://www.tlcthai.com>

<http://www.google.co.th/imgres>. ภาพอัลเลาะห์. (ออนไลน์).
 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2555). จาก <http://student.lcct.ac.th>

ภาคผนวก

แบบบันทึกสำหรับนักเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

ชื่อ - สกุล .....

ชั้น ..... เลขที่.....

โรงเรียนลมศักดิ์วิทยาคม อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

กระดาษคำตอบ
สำหรับการทดสอบก่อนเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนาพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

<p>คะแนนเต็ม 10 คะแนน</p> <p>ได้คะแนน ..... คะแนน</p> <p>ลงชื่อ ..... ผู้ตรวจ</p>

บันทึกกิจกรรม
ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

- คำชี้แจง** 1. นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม ศาสนาพืธีและพิธีกรรมของศาสนาอิสลาม ดังนี้
- 1) หลักศรัทธา 6 ประการ ของศาสนาอิสลามสอดคล้องกับหลักศรัทธา 6 ในพระพุทธศาสนาหรือไม่ อย่างไร
  - 2) การปฏิญาณตนในหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามสอดคล้องกับพืธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะในพระพุทธศาสนาหรือไม่ อย่างไร
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บันทึกการตอบคำถาม
ศูนย์ที่ 1 เรื่อง ศาสนาอิสลาม

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักศรัทธา ประการแรกของศาสนาอิสลาม คือศรัทธาต่อผู้ใด

.....

2. การละหมาด หมายถึงอะไร จะต้องทำวันละกี่ครั้ง

.....

3. การบริจาคทานในศาสนาอิสลาม เรียกว่าอะไร

.....

4. การประกอบพิธีฮัจญ์ หรือการไปแสวงบุญมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

.....

5. การถือศีลอด ต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง

.....

.....

คะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้คะแนน ..... คะแนน

สรุปผล ☐ ผ่านเกณฑ์ ☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ ..... ผู้ตรวจ

หมายเหตุ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน เกณฑ์ผ่านคือได้คะแนนตั้งแต่ 4 คะแนนขึ้นไป

- คำชี้แจง** 1. นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาคริสต์ ดังนี้
- 1) หลักธรรมในบัญญัติ 10 ประการข้อใดที่สอดคล้องกับหลักเบญจศีลในพระพุทธศาสนา
  - 2) พิธีมิสซา คล้ายกับการปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในวันอะไร
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บันทึกการตอบคำถาม
ศูนย์ที่ 2 เรื่อง ศาสนาคริสต์

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. พิธีกรรมที่สำคัญของศาสนาคริสต์ เรียกว่าอะไร

.....

2. ศीलล้างบาปหรือศีลจุ่ม คือพิธีกรรมอะไร

.....

3. ศीलแก้บาป คือพิธีกรรมอะไร

.....

4. ศीलสมรส คือพิธีกรรมอะไร

.....

5. พิธีมิสซา เป็นพิธีกรรมที่คริสต์ศาสนิกชนปฏิบัติอย่างไร

.....

คะแนนเต็ม 5 คะแนน	ได้คะแนน	คะแนน
สรุปผล ☐	ผ่านเกณฑ์ ☐	ไม่ผ่านเกณฑ์
ลงชื่อ	ผู้ตรวจ	

หมายเหตุ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน เกณฑ์ผ่านคือได้คะแนนตั้งแต่ 4 คะแนนขึ้นไป

บันทึกกิจกรรม
ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

- คำชี้แจง** 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรม 10 ประการของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ดังนี้
- 1) อัสเตยะ ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
  - 2) อหิสา ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
  - 3) อโมกชะ ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน
3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

บันทึกการตอบคำถาม
ศูนย์ที่ 3 เรื่อง ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะ มีการแบ่งชั้นวรรณะอย่างไร

.....

2. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับวรรณะเกี่ยวกับการกินมีข้อปฏิบัติอย่างไร

.....

3. พิธีสังสการ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร

.....

4. พิธีศราถ์ เป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับอะไร

.....

5. ชาวฮินดูนิยมทำพิธีกรรมบูชาอะไร

.....

คะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้คะแนน ..... คะแนน

สรุปผล ☐ ผ่านเกณฑ์ ☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ ..... ผู้ตรวจ

หมายเหตุ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน เกณฑ์ผ่านคือได้คะแนนตั้งแต่ 4 คะแนนขึ้นไป

บันทึกกิจกรรม
ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์หลักธรรมของศาสนาสิกข์ดังต่อไปนี้

- 1) หลักความสุข “กรรม” ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา
- 2) หลักความสุข “พละ” ตรงกับหลักธรรมอะไรในพระพุทธศาสนา

2. บันทึกข้อสรุปของกลุ่มลงในแบบบันทึกสำหรับนักเรียน

3. ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานผลการปฏิบัติงานกิจกรรมในชั้นสรุปบทเรียน

www.kropidamok.ru

บันทึกการตอบคำถาม
ศูนย์ที่ 4 เรื่อง ศาสนาสิกข์

คำสั่ง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. พิธีอมฤตสังสการ เป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร

.....

2. พิธีสังคัต เป็นพิธีเกี่ยวกับอะไร

.....

3. ครันธสาหิพ คือ อะไร มีความสำคัญอย่างไร

.....

4. หลักปฏิบัติของศาสนาสิกข์เกี่ยวกับขนชั้นวรรณะมีลักษณะอย่างไร

.....

5. ศาสนาสิกข์ให้ความสำคัญในเรื่องอะไร

.....

คะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้คะแนน ..... คะแนน

สรุปผล ☐ ผ่านเกณฑ์ ☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ ..... ผู้ตรวจ

หมายเหตุ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน เกณฑ์ผ่านคือได้คะแนนตั้งแต่ 4 คะแนนขึ้นไป

กระดาษคำตอบ
สำหรับการทดสอบหลังเรียน
ชุดการสอนที่ 7 เรื่อง ศาสนพิธีและพิธีกรรมของศาสนาอื่นๆ

.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

คะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้คะแนน ..... คะแนน

สรุปผล ☐ ผ่านเกณฑ์ ☐ ไม่ผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ ..... ผู้ตรวจ

หมายเหตุ ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน
เกณฑ์ผ่านคือได้คะแนนตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป

